

Sygn. akt XXVIII C 408/21

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Tomasz Niewiadomski

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2021 roku w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa E. G. i W. G.

przeciwko (...) Bankowi (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę (symbol 049cf)

wniosku powodów o udzielenie zabezpieczenia

postanawia:

wniosek oddalić.

Sędzia Tomasz Niewiadomski

Sygn. akt XXVIII C 408/21

UZASADNIENIE

postanowienia z 12 kwietnia 2021 roku

W dniu 23 marca 2021 roku do tut. Sądu wpłynął pozew w którym powodowie – E. G. i W. G., domagali się zasądzenia od pozwanego – (...) Banku (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W., kwoty 95 504,87 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następującego po dniu doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Przedmiotem żądania głównego pozwu było także stwierdzenie przez Sąd, że umowa kredytu nr (...), denominowanego do franka szwajcarskiego, zawarta w dniu 1 marca 2006 roku pomiędzy powodami a pozwanym - jest nieważna ex tunc. W ramach roszczeń ewentualnych powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego kwoty 23 525,26 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następującego po dniu doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty oraz ustalenia, że powodów nie wiążą następujące postanowienia ww. umowy:

1. § 5 ust. 3 pkt 2 umowy kredytu;
2. § 5 ust. 4 umowy kredytu;
3. § 10 ust. 1 umowy kredytu;
4. § 13 ust. 1 pkt 1 umowy kredytu;
5. § 13 ust. 8 umowy kredytu;
6. § 18 ust 1. umowy kredytu;

7. § 19 umowy kredytu

W pozwie został także zawarty wniosek o udzielenie zabezpieczenia poprzez unormowanie praw i obowiązków stron na czas trwania postępowania w ten sposób, że od marca 2021 roku do dnia uprawomocnienia się wyroku w przedmiotowej sprawie poprzez:

- a. wstrzymanie obowiązku powodów co do dokonywania spłat rat ww. kredytu, określonych w umowie kredytu, na rzecz pozwanego;
- b. nakazanie pozwanemu powstrzymywania się od złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu ww. umowy kredytu.

W uzasadnieniu żądania głównego wskazano, że umowa jest nieważna z uwagi na sprzeczność z art. 353¹ kc w związku z art. 58 kc, jak również z art. 69 prawa bankowego. Ponadto o jej nieważności miał dodatkowo świadczyć fakt zawarcia w umowie klauzul abuzywnych. Za trafnością ww. argumentów miała świadczyć w szczególności okoliczność, iż sposób ustalania wysokości poszczególnych rat oraz wysokości oprocentowania odwoływał się do kursu waluty samodzielnie ustalanego przez pozwanego.

Odnosząc się do kwestii posiadania interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia powodowie podnieśli, że dalsze wykonywanie przedmiotowej umowy w świetle przedstawionych zarzutów o jej nieważności prowadzi do nadmiernego obciążenia powodów oraz bezzasadnego zwiększania skali rozliczeń między stronami. Powodowie powołali się również na ryzyko niewypłacalności pozwanego ze względu na przewidywane pogorszenie się jego sytuacji finansowej, w związku z dochodzeniem roszczeń przez konsumentów względem pozwanego na podstawie zawieranych przez niego tożsamyh umów (pozew k. 3 - 53).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek o zabezpieczenie nie jest zasadny i nie zasługuje na uwzględnienie. Należy wskazać, iż zgodnie z art. 730¹ § 1 kpc udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Okoliczności te muszą być spełnione **łącznie**, zatem brak uprawdopodobnienia którejkolwiek z nich uniemożliwia uwzględnienie wniosku.

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Instytucja uprawdopodobnienia odnosi się do sytuacji, w których ustawa procesowa nie wymaga ustalenia twierdzeń o faktach przy pomocy dowodów, lecz zadawała się mniejszym stopniem pewności. Uprawdopodobnienie może być przeprowadzone przez sąd przy użyciu środków, które uzna za właściwe, nie wyłączając środków dowodowych. Przy uprawdopodobnieniu nie jest jednak konieczne zachowanie szczególnych przepisów o postępowaniu dowodowym (art. 243 kpc). Uprawdopodobnienie, w odróżnieniu od dowodu, nie daje zatem pewności co do prawdziwości twierdzenia o istnieniu konkretnego roszczenia, ale sprawia, że twierdzenie to staje się prawdopodobne (podobnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w uzasadnieniu postanowienia z dnia 13 lutego 2012 roku, I ACz 270/12, LEX nr 1111997; M. Iżykowski: Charakterystyka prawna uprawdopodobnienia w postępowaniu cywilnym, Nowe Prawo 1980, nr 3, str. 71).

Do uprawdopodobnienia twierdzeń w postępowaniu zabezpieczającym odnoszą się ogólne reguły dotyczące uprawdopodobnienia stosowane w postępowaniu cywilnym. Wykazanie prawdopodobieństwa roszczenia może być przeprowadzone za pomocą takich niesformalizowanych środków, jak: pisemne oświadczenia osób trzecich, nieformalne przesłuchanie stron lub strony bądź świadków, dokumenty itp. Sąd winien mieć jednak na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy. Z kolei przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a

obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę. Ponadto art. 738 kpc określa, iż sąd ma obowiązek rozpoznać wnioski o udzielenie zabezpieczenia w jego granicach, biorąc przy tym za podstawę orzeczenia materiał zebrany w sprawie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należało stwierdzić, iż powodowie uprawdopodobnili jedynie roszczenie o ustalenie nieważności umowy kredytu nr (...), denominowanego do franka szwajcarskiego, zawartej w dniu 1 marca 2006 roku pomiędzy nimi, a (...) Bankiem (...) spółką akcyjną z siedzibą w W..

Z treści ww. umowy kredytu wynika, że na jej mocy bank udzielił powodom kredytu w kwocie 42 110 CHF, denominowanego do kursu franka szwajcarskiego (§ 2 ust. 1), przy czym w umowie postanowiono, że w dniu wypłaty kredytu lub każdej transzy kredytu kwota wypłaconych środków będzie przeliczona do franka szwajcarskiego według kursu kupna walut dla dewiz określonego w Tabeli Kursów – obowiązującego w dniu uruchomienia kredytu/transzy (§ 5 ust. 3). Z kolei przy spłacie kredytu wysokość zobowiązania miała być ustalana według kursu sprzedaży waluty franka szwajcarskiego dla dewiz z Tabeli Kursów obowiązującej w Banku w dniu płatności raty (§ 13 ust. 8). W umowie nie określono przy tym zasad ustalania kursów waluty indeksacyjnej w tabelach kursowych banku.

Przywołane wyżej postanowienia umowne dotyczące waloryzacji nie odwołują się więc do ustalanych w sposób neutralny kursów franka szwajcarskiego czy jakichś obiektywnych wskaźników, na które żadna ze stron nie ma wpływu. Zasady ustalania kursów zostały w istocie przekazane do uprawnień pozwanego, nie określając bliżej jasnych kryteriów ustalania ich wysokości.

W orzecznictwie sądów polskich przyjmuje się, że w świetle takich postanowień umownych, bank może jednostronnie i arbitralnie modyfikować wskaźniki, według których obliczana jest wysokość kapitału kredytu (wypłaconej kwoty kredytu) i świadczeń kredytobiorcy (rat kredytowych). Waloryzacja kredytu na podstawie przedmiotowej umowy odbywa się w oparciu o tabele kursowe sporządzane przez pozwanego i to uprawnienie banku do określania wysokości kursów franka szwajcarskiego na gruncie zawartych umów nie doznaje formalnie żadnych określonych ograniczeń. Powszechnie przyjmuje się natomiast, że tego rodzaju klauzule waloryzacyjne stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ kc (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 września 2020 roku, V ACA 143/20, Legalis nr 2493839, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 marca 2020 roku, I ACA 257/19, Legalis nr 2331056), konsekwencją czego jest konieczność uznania umowy za nieważną (podobnie uznał Sąd Najwyższy w wyroku z 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18, Legalis nr 2277328; Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 13 listopada 2019 roku, I ACA 674/18, Legalis nr 2288617, w wyroku z 4 września 2020 roku, V ACA 44/19, Legalis nr 2502627, z dnia 13 listopada 2019 roku, I ACA 268/19, 2282846; z dnia 23 października 2019 roku, V ACA 567/18, Legalis nr 2271446, z dnia 29 stycznia 2020 roku, I ACA 67/19, Legalis nr 2292747 oraz Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 20 lutego 2020 roku, I ACA 635/19, OSA 2020/2/5). Ich skutkiem jest wyeliminowanie klauzuli waloryzacyjnej z umowy, która nie może być zastąpiona innymi przepisami, co w efekcie skutkuje nieważnością umowy.

Zatem na potrzeby rozpoznania wniosku o zabezpieczenie Sąd uznał, iż powodowie uprawdopodobnili swoje roszczenia o ustalenie nieważności ww. umowy. Należy tu mieć na względzie, że uprawdopodobnienie jest łagodniejszym od udowodnienia środkiem procesowym i nie przesądza w żadnym razie o treści ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie, dla którego istotne jest udowodnienie dochodzonych roszczeń.

Powodowie nie uprawdopodobnili jednak interesu prawnego w udzieleniu wnioskowanego zabezpieczenia co do powyższych roszczeń o ustalenie. Brak bowiem wykazania, że zagraża im szkoda lub inne negatywne następstwa, które pomimo ostatecznego wygrania sprawy mogłyby ich dotknąć. W ocenie Sądu nie przywołali oni bowiem żadnych konkretnych okoliczności, które świadczyłyby o powstaniu nieodwracalności skutków zapłaty dalszych rat kredytu. W pozwie nie wskazano w żaden sposób, jakie skutki dla powodów wywoła brak zabezpieczenia we wnioskowany sposób i by w jakikolwiek sposób rzutowało to negatywnie na realizację celów niniejszego postępowania. Brak jakikolwiek argumentacji która wyjaśniałaby, w jaki sposób brak zabezpieczenia rzekomo utrudni wykonanie wyroku który zostanie wydany w przedmiotowej sprawie.

W szczególności powodowie nie odnieśli się w żaden sposób do powstałych w wyniku dokonywania dalszych spłat kredytu, skutków do własnej szczególnej sytuacji majątkowej lub osobistej, w związku z którą np. byłiby narażeni na poważne i nieodwracalne konsekwencje w razie dokonywania dalszych spłat. Powodowie nie wykazali zupełnie żadnych okoliczności, które mogłyby wskazywać na uzasadnione obawy o wypłacalność pozwanego i brak możliwości odzyskania wpłaconych na jego rzecz sum pieniężnych w wykonaniu ww. umowy kredytu. Twierdzenia w tym zakresie, zawarte we wniosku o zabezpieczenie, stanowią jedynie daleka idącą teoretyczną dywagację - ale bez konkretnego odniesienia się do faktycznej sytuacji finansowej pozwanego. Nie wykazano w szczególności tego, by pozwany nie wykonał jakiegokolwiek wyroku Sądu zapadłego przeciwko niemu w sprawie z powództwa strony umowy kredytu indeksowanego czy denominowanego do waluty obcej.

Nie uszedł przy tym uwadze Sądu również fakt, iż powodom wpłacono kredyt w kwocie ok. 103 000 złotych, podczas gdy spłacili oni dotychczas ok. 95 000 złotych. Powodowie nie spłacili więc nawet kwoty kredytu jaka została im udzielona, a należy pamiętać, że w przypadku uznania przedmiotowej umowy kredytu za nieważną bank również będzie miał swoje roszczenie o zapłatę względem powodów, odpowiadające kwocie udzielonego im kredytu. (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 roku, III CZP 11/20, Legalis nr 2532281). W ocenie Sądu ***dopiero spłata przez kredytobiorców co najmniej kapitału kredytu pozwala rozważać, czy zachodzi interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego w sprawach dotyczących ważności kredytów denominowanych lub indeksowanych do walut obcych.***

Dodatkowo brak było podstaw do udzielenia zabezpieczenia z uwagi na treść art. 731 kpc, zgodnie z którym zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia. Reguła ta wynika z funkcji postępowania zabezpieczającego, którą jest udzielenie ochrony prawnej o tymczasowym charakterze, o innej treści niż ochrona udzielona w postępowaniu rozpoznawczym, co oznacza, że orzeczony sposób zabezpieczenia winien różnić się od treści obowiązku nałożonego na obowiązanego w merytorycznym orzeczeniu.

W ocenie Sądu sposób zabezpieczenia, o którego zastosowanie wnioskowali powodowie, zmierza w istocie do zaspokojenia roszczenia głównego, bowiem udzielenie ochrony prawnej przez wstrzymanie obowiązku spłaty rat kredytu jest de facto tożsame z podstawowym roszczeniem strony powodowej. Pozytywne rozstrzygnięcie w tym zakresie już na obecnym etapie byłoby zbyt daleko idące przez nawiązanie do meritum postępowania i jego antycypację. W ocenie Sądu powodowie nie wykazali żadnych okoliczności wskazanych w art. 755 § 2¹ kpc, tj. że wnioskowane zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia grożącej im szkody lub innych niekorzystnych dla nich skutków. W szczególności powodowie nie wykazali zupełnie żadnych okoliczności, które mogłyby wskazywać na uzasadnione obawy o wypłacalność pozwanego i możliwość odzyskania wpłaconych nienależnie na jego rzecz sum pieniężnych w wykonaniu ww. umowy kredytu. Twierdzenia w tym zakresie zawarte we wniosku o zabezpieczenie stanowią jedynie daleka idącą teoretyczną dywagację, ale bez konkretnego odniesienia się do faktycznej sytuacji finansowej pozwanego. Nie wykazano również, ażeby pozwany nie wykonał jakiegokolwiek wyroku Sądu zapadłego przeciwko niemu w sprawie z powództwa strony umowy kredytu indeksowanego czy denominowanego do waluty obcej.

Dodatkowo nie uszła także uwadze Sądu pewna niekonsekwencja powodów w zakresie poszczególnych żądań wnioskowanego zabezpieczenia. Z jednej strony twierdzą oni, że zawarta przez nich przedmiotowa umowa kredytu jest nieważna, a z drugiej strony domagają się oni nałożenia na bank zakazu jej wypowiedzenia. Jeżeli ww. umowa jest nieważna ex lege, to pozbawiony zasadności jest ewentualny zakaz jej wypowiedzenia. Trudno zaakceptować pogląd zakładający możliwość nałożenia w trybie zabezpieczenia zakazu wypowiedzenia umowy, a w szczególności takiej, co do której twierdzi się, że jest ona nieważna.

Sąd oddalając wniosek w tym zakresie miał również na uwadze, że nie można zabronić pozwanemu dochodzenia swoich praw przed sądem. Jeśli pozwany będzie nadal twierdził, że umowa jest prawidłowa i zechce dochodzić swoich praw w odrębnym postępowaniu z założeniem ważności umowy – to zakaz wypowiedzenia umowy – bez której to

czynności nie będzie można dochodzić roszczeń z tej umowy – ograniczałby konstytucyjne prawo pozwanego do Sądu, stanowiąc równocześnie obciążenie ponad potrzebę w rozumieniu art. 730¹ § 3 kpc.

Reasumując należy stwierdzić, iż wniosek o zabezpieczenie nie zasługiwał na uwzględnienie z uwagi na brak interesu prawnego powodów. Nie wykazali oni bowiem w żaden sposób, iż brak zabezpieczenia w jakikolwiek stopniu uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, nie stwierdzając łącznego istnienia wszystkich przesłanek określonych w art. 730 i art. 730¹ kpc, Sąd orzekł jak w sentencji.

(...)